

Nr 191.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggs pension åt stiftssekreteraren G. Norströms efterlevande; given Stockholms slott den 3 mars 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet:

I samband med genomförandet från och med den 1 juli 1928 av den vid samma års riksdag beslutade löneregleringen för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner ersattes de dittillsvarande oregrerade befattningarna såsom konsistorienotarie med befattningar såsom stiftssekreterare, vilka sistnämnda befattningar i lönehänseende hänfördes till någon av lönegraderna B 28, B 27 eller B 24 i löneplanen för ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av förenämnda fråga om lönerreglering för befattningshavarna vid domkapitelsexpeditionerna (prop. nr 102) anförde chefen för ecklesiastikdepartementet rörande ordnande av stiftssekreterarnas familjepensionering i huvudsak följande:

På grund av bestämmelserna i reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa den 17 december 1926 (nr 529) vore konsistorienotarier, som före utgången av april 1927 inträtt såsom delägare i kassan, skyldiga att kvarstå i sådan egenskap, varav enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa följde, att de vore uteslutna från delaktighet i sistnämnda kassa. Den åter, som efter utgången av april 1927 anställdes såsom konsistorienotarie, vore på grund av stadgande i reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa utesluten från delaktighet i denna kassa. Härav följde enligt reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa skyldighet för konsistorienotarie såsom ordinarie tjänsteman att vara delaktig i denna senare kassa.

Då stiftssekreterarbefattning syntes i pensionsavseende böra anses motsvara konsistorienotarietjänst, komme på grund av nyss åberopade bestämmelser i reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa konsistorienotarie, som vore delägare i sistnämnda kassa och i samband med den nya lönerregleringen tillträdde befattning såsom stiftssekreterare, alljämt att tillhöra sagda kassa. Härvid vore emellertid att märka, att han på grund av bestämmelserna i reglementet för kassan (§ 66) skulle bibehållas vid det delaktighetsbelopp oförändrat, som varit för honom gällande omedelbart före den 1 maj 1927. Följaktligen skulle den löneförhöjning för stiftssekreteraren, som den nya lönerregleringen innebure, icke medföra någon förbättring i avseende på pensionsförmånerna för hans efterlevande. Dessa skulle därigenom komma i en synnerligen oförmånlig ställning i förhållande till efterlevande efter jämställda statens befattningshavare. Någon möjlighet att råda bot härpå genom en ändring av reglementet för prästerskapets änke- och pupillkassa därhän, att stiftssekreterare, som före den 1 maj 1927 vunnit delaktighet i kassan, finge tillgodoräknas ett i förhållande till den förhöjda lönen bestämt högre delaktighetsbelopp, syntes med hänsyn till de konsekvenser, som därav skulle föranledas, enligt departementschefens uppfattning icke förefinnas. Å andra sidan kunde det — särskilt i de fall, då vid en stiftssekreterares frånfälle ömmande omständigheter föreläge — icke anses försvarligt, att pensionerna för de efterlevande finge förbliva på samma nivå som före lönerregleringen. Någon annan utväg till förbättrande av pensionerna syntes emellertid icke förefinnas än att det i sådant fall finge tagas under övervägande, huruvida icke tilläggspensioner av statsmedel till lämpligt avvägda belopp kunde beviljas.

Med godkännande av bankoutskottets utlåtande (nr 40) anförde 1928 års riksdag (skr. nr 153) beträffande nu förevarande spörsmål följande:

Vidkommande den av föredragande departementschefen berörda frågan om familjepensionering för stiftssekreterare, som före den 1 maj 1927 blivit delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa, syntes av utredningen i ärendet framgå, att nämnda befattningshavare i jämförelse med andra statliga tjänstemän komme att intaga en synnerligen oförmånlig ställning såtillvida, att den beslutade lönerregleringen icke medförde rätt till förhöjda delaktighetsbelopp i kassan. Riksdagen delade departementschefens

uppfattning, att någon möjlighet att råda bot härpå genom ändring av reglementet för kassan, i syfte att medgiva förhöjning av delaktighetsbeloppen för befattningshavarna i fråga, med hänsyn till konsekvenserna knappast syntes förefinnas. Vid sådant förhållande funne riksdagen billighetsskäl tala för att staten trädde hjälpande emellan genom beviljande av tilläggspensioner av statsmedel åt efterlevande till här avsedda stiftssekreterare.

I cirkulär den 22 juni 1928 till samtliga domkapitel m. fl. myndigheter angående ny stat för domkapitlens expeditioner m. m. förklarade Kungl. Maj:t, bland annat, att Kungl. Maj:t ville, efter därom i varje särskilt fall gjord ansökning, framdeles taga under övervägande frågan om utverkande av tilläggspension av statsmedel åt efterlevande till stiftssekreterare, som före den 1 maj 1927 blivit delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa.

Hos Kungl. Maj:t har stiftssekreteraren vid Göteborgs domkapitel Gunnar Norströms änka Signe Teresia Norström, född Persson, under åberopande av innehållet i nyssnämnda cirkulär den 22 juni 1928 anhållit om beredande av tilläggspension åt henne och makarnas två minderåriga barn.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Norström var född den 29 mars 1871 och avled den 23 oktober 1932; att han tillträdde befattning såsom konsistorienotarie den 1 maj 1912 och befattningen såsom stiftssekreterare (lönegrad B 27) den 1 juli 1928; att han efterlämnat — förutom änkan, född den 4 maj 1884 — sonen Ragnar, född den 10 oktober 1919, och dottern Gunhild Marika, född den 23 juni 1923;

att behållningen i boet uppgick till omkring 8,500 kronor; samt att änkefru Norström enligt för henne utfärdat läkarintyg lider av obotlig öronsjukdom (otosclerosis), som medfört nästan fullständig dövhet.

Direktionen för prästerskapets änke- och pupillkassa har i infordrat utlåtande meddelat följande upplysningar rörande storleken av den pension, som från kassan utginge till Norströms efterlevande:

Ifrågavarande pension åt änkefru Norström och hennes två barn skulle under ecklesiastikåret 1932—1933 hava utgjort 1,203 kronor 4 öre, för den händelse änkefru Norström därunder varit pensionsberättigad, vartill skulle kommit dyrtidstillägg av statsmedel med 540 kronor, alltså tillhopa 1,743 kronor 4 öre. Då pensionerna från kassan varierade något år från år, kunde något exakt belopp av den framdeles utgående årliga pensionen icke angivas. Man syntes dock våga räkna med att, så länge båda barnen vore omyndiga, pensionen icke skulle mer än högst obetydligt komma att understiga 1,200 kronor om året. För ensam änka efter delägare med ett delaktighetsbelopp, motsvarande stiftssekreteraren Norströms, eller 5,500 kronor, skulle förstnämnda år pensionen hava utgjort omkring 800 kronor

och dyrtidstillägget omkring 330 kronor. Sedan Norström kommit i åtnjutande av de båda ålderstilläggen vid tjänsten, hade hans årsavgift till kassan utgjort 110 kronor.

Statskontoret har i ärendet anfört i huvudsak följande:

Såsom framginge av vad som anförts i den till 1928 års riksdag avlätna propositionen nr 102 angående löneroglering för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner m. m. och vad riksdagen i anledning av nämnda proposition anfört hade det ansetts vara riktigt, att, enär de stiftssekreterare, som i likhet med Norström skulle i avseende å rätt till familjepension kvarstå vid delaktigheten i prästerskapets änke- och pupillkassa, icke kunde erhålla det högre delaktighetsbelopp och därmed följande rätt till högre familjepension, som motsvarade den större avlöningen enligt den nya lönerogleringen, tilläggspensioner av statsmedel borde beredas efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall.

På grund härav och med hänsyn till vad föreliggande utredning innehöle ansåge sig statskontoret kunna tillstyrka, att tilläggspension av statsmedel utverkades åt sökanden och hennes två minderåriga barn.

Att döma av vederbörande departementschefs i förenämnda proposition återgivna uttalande syntes det hava varit avsett att genom tilläggspension förhöja den efterlämnade familjens underhåll till sådant belopp, att pensionen från prästerskapets änke- och pupillkassa tillika med tilläggspensionen skulle motsvara vad familjen kunnat i pension från kassan åtnjuta, om delaktighetsbeloppet i kassan bestämts att motsvara den nya avlöningen. När det gällde beräkning av tjänstepensionsunderlag vid nyreglerade befattningar, toges till utgångspunkt avlöningen i högsta löneklassen i billigaste ortsgrupp i vederbörande lönegrad; och syntes anledning föreligga att vid beräkning av tilläggspension i detta fall taga hänsyn till en sålunda beräknad avlöning. Stiftssekreterartjänsten vid domkapitlet i Göteborg tillhörde lönegraden B 27, och i denna lönegrad utgjorde avlöningen i högsta löneklassen å A-ort 9,060 kronor. Statskontoret funne sig på grund härav böra föreslå utverkande av riksdagens medgivande därtill, att från allmänna indragningsstaten finge utgå skillnaden mellan, å ena sidan, vad sökanden och hennes barn erhöle i pension från prästerskapets änke- och pupillkassa samt, å andra sidan, vad de skulle hava från samma kassa bekommit, om stiftssekreteraren Norström varit i kassan delaktig för ett belopp av 9,060 kronor. Enligt inhämtad upplysning skulle ett sådant medgivande innebära, att pensionen, som i nämnda kassa ej vore på förhand till beloppet fixerad, skulle under de närmaste åren kunna beräknas bliva förhöjd från 1,200 till inemot 1,700 kronor.

Därest den gjorda framställningen avsåge beviljande av sådan tilläggspension, att sammanlagda förmånen komme att motsvara den familjepension, som under liknande förhållanden skulle tillkomma änka och barn efter befattningshavare i lönegraden B 27 med delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, finge statskontoret meddela, att pensionen i sådant fall skulle enligt de vid senaste pensionsutbetalning från sistnämnda kassa gällande grunder hava utgjort för år räknat 2,739 kronor förutom dyrtidstillägg av statsmedel.

Departements-
chefen.

På sätt av den föregående redogörelsen framgår, har vid genomförande år 1928 av löneroglering för befattningshavarna vid domkapitlens expeditioner förutsatts, att efterlevande efter stiftssekreterare, som i

egenskap av konsistorienotarie varit delaktig i prästerskapets änke- och pupillkassa och i anledning härav nödgats efter tillträdet av stiftssekreterarbefattningen kvarstå i kassan med oförändrat delaktighetsbelopp, skulle efter ansökning i varje särskilt fall kunna komma i åtnjutande av tilläggspension av statsmedel. Då i nu förevarande fall föreligga sådana omständigheter, jämväl i avseende å de efterlevandes ekonomiska förhållanden, som torde böra utgöra förutsättning för beviljande av tilläggspension, tillstyrker jag beredande av dylik förmån åt sökanden och hennes minderåriga barn. I fråga om beräkningen av tilläggspensionen anser jag mig kunna biträda statskontorets förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till stiftssekreteraren Gunnar Norströms änka Signe Teresia Norström, född Persson, och makarna Norströms barn Ragnar och Gunhild Marika må, räknat från och med den 1 november 1932, från allmänna indragningsstaten utgå pension med belopp, motsvarande skillnaden mellan dem från prästerskapets änke- och pupillkassa tillkommande pension och den pension, till vilken de varit berättigade, om Norström varit i kassan delaktig för ett belopp av 9,060 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.